

Teatro ilgalaikio / trumpalaikio plano 5 ir 6 klasei variantas (pagal 2008 m. bendrąsias programas)

Parengė dr. Vida Kazragytė

Dalykas: Teatras.

Klasė: 5 ir 6

Laikotarpis: dveji mokslo metai.

Pamokų skaičius: 36 penktoje ir 36 šeštoje klasėje (1 pamoka per savaitę).

Trumpa mokinių grupės charakteristika: mokiniai nėra mokęsi teatro dalyko žemesnėse klasėse.

Tikslas: suteikiant kokybišką patirtį skatinti dvasinį mokinių brendimą, ugdyti jausmus, pažinimo išgales, padėti įgyti teatro kompetencijos pagrindus ir jais pasinaudoti klasės ir mokyklos kultūriname gyvenime

Uždaviniai. Siekiama, kad per teatro pamokas mokiniai:

- ugdytusi pasitikėjimą, savigarbą, socialinius gebėjimus;
- mokytusi kūrybingai reikšti savo mintis, jausmus, požiūrį teatro priemonėmis;
- mokytusi per teatrinę raišką spręsti konfliktus, pripažinti kultūrinius skirtumus;
- mokytusi suprasti ir vertinti teatro vaidinimus, jų supratimą ir vertinimą grįsti estetiniais išgyvenimais, panaudotomis raiškos priemonėmis;
- fragmentiškai susipažintų su Lietuvos, Europos, kitų pasaulio šalių teatro kultūros paveldu;
- apmąstytų teatrinę veiklą, kūrybos procesus, ugdytusi mokymosi gebėjimus.

5 klasė

Mokinių pasiekimai		Temos, veiklos gairės, priemonės. Integraciniai ryšiai.	Numatoma data (pvz.)
Nuostatos	Gebėjimai, žinios ir supratimas		
Teatro raiška ir spektaklio supratimas. Užduotys, skirtos diagnostiniam vertinimui. 1 pam.			
Teatro raiška. Veikimas realiomis aplinkybėmis. 2–3 pam.			
Nebijoti veikti viešumoje, siekti tikslo.	Stebint kitiems būti laisvam, išsikelti tikslą ir jį pasiekti. Dėmesį sutelkti į tikslą, jį įvardyti. Paaiškinti, kaip galima įveikti baime, siekiant konkretaus tikslo. Būti grupės lyderiu ir nariu. Nusakyti, kokie kiekvieno tikslai.	<u>Tema. Pvz., „Treneris ir sportininkai“.</u> Apšilimo, atsipalaidavimo, orientavimosi užduotys. Diskusijos. Kaip elgiasi žmogus išsigandęs? Kaip tikslas padeda nugalėti baime? Kokį tikslą turi mokinys? Mokytojas? Sportininkas? Kaip išsikelti tikslą prieš veikiant viešumoje? Po paaiškinimo, pademonstravimo mokiniai prisiima trenerio ir sportininko vaidmenis ir atlieka veiksmus realiomis aplinkybėmis (išsirikiuoti įvairiomis figūromis, rasti 3 panašumus ir skirtumus tarp daiktų, žmonių, išgirsti garsus keliose erdvėse, išploti ritmą, perteikti santykį (pvz., atsargiai perduoti daiktą), prisistatyti. Mokiniai patys sukuria tinkamų atlikti treneriui ir sportininkams užduočių. Klausimai refleksijai: kuo šios užduotys panašios ir kuo skiriasi nuo kūno kultūros užduočių?	09 03 09 10 09 24

Teatro raiška. Veikimas įsivaizduojamomis aplinkybėmis. 5–6 pam.		
Stengtis siekti įsivaizduojamo tikslo.	Stebinti kitiems, įsivaizduoti siūlomas aplinkybes ir jomis tikslingai veikti. Nusakyti aplinkybes ir tikslą. Paaiškinti, jog įsivaizdavimas – vaidybos pradžia. Pateikti pavyzdžių.	<u>Tema. Pvz., „Kelionė į Šveicariją“.</u> Apšilimo, atsipalaidavimo, orientavimosi užduotys. Po paaikškinimo, pademonstravimo (nuo ko prasideda vaidyba? Pvz., nuo vieno įsivaizduojamo pojūčio perteikimo),) mokiniai pasiūlo įsivaizduojamų pojūčių ir atitinkamų veiksmų. Veikimas pagal scenarijų „Kelionė į Šveicariją“. Mokiniai sukuria planą (pasirengimas, važiavimas traukiniu, įdomių vietų lankymas, vakarienė kalnuose, sugrįžimas ir kt.). Mokiniai grupėse išsiaiškina konkretaus epizodo aplinkybes, personažų tikslus ir juos atitinkančius veiksmus. Grupės parodo sceneles, jos aptariamoms pagal kriterijus. Integracija su geografija, muzika, daile, užsienio kalbomis.
Teatro raiška. Įvykis, jo vertinimas. 7– 8 pam.		
Nebijoti išsakyti giliai įstrigusias nuoskaudas, įveikti kaltės jausmą.	Išplėtoti vienokius veiksmus ir vertinimus iki įvykio ir kitokius – po įvykio. Paaikškinti, kaip įvykis pakeičia nuotaiką, kodėl. Bandyti paaikškinti, kodėl scenoje svarbu vaizduoti įsimintinus įvykius.	<u>Tema. Pvz., „Mano diena“.</u> Apšilimo, atsipalaidavimo, orientavimosi, glaudų bendravimą ugdančios užduotys. Drama. Sukuriamas personažas – penktokas, sukuriama ir suvaidinama (taikant susitingusių vaidžių ir kt. metodus) jo dienos epizodai („7 val. ryto“, „10 val. dienos“). Diskusijos, kaip keitėsi personažo nuotaika? Kokie įvykiai (aplinkybės) ją pakeitė? Drama „Diena, kai patyriau didžiausią skriaudą“. Sukurti, nusakyti aplinkybes, personažų tikslus, veiksmus. Diskutuoti, kodėl taip įvyko? „Sprendimų koridorius: kaip veikti nuoskaudą? Drama „Diena, kai aš labai nuskriaudžiau“. Drama pagal A. Lindgren „Mažylis ir Karlsonas“. Išplėtoti veiksmus iki įvykio ir po įvykio (nuotaikos pasikeitimo). Pagal šį kūrinį sukurti daugiau išplėtotas vaidybines situacijas, jas pristatyti naudojant metodą „pirmasis kadras“ – jame užrašyti pavadinimą, aplinkybes, įvyki.
Teatro raiška. Įvykis, kurį sukelia personažo neapgalvotas poelgis. 6–7pam.		
Stengtis ne kaltinti, bet suprasti klaidingo poelgio priežastį. Pripažinti mokymosi sunkumus, stengtis juos įveikti.	Atrinkti svarbiausius veiksmus, žodžius. Bandyti paaikškinti, kokią mintį norėjo perteikti. Išryškinti nuotaiką garsu (muzika), kostiumų detalėmis. Bandyti pagrįsti priemonių pasirinkimą.	<u>Tema. Pvz., „Žvakė“.</u> Apšilimo, atsipalaidavimo, orientavimosi, glaudų bendravimą ugdančios užduotys. Istorijos pristatymas, kai vienas personažas padaro ką nors, kas pakeičia kito personažo elgesį, nuotaiką, tačiau netyčia, to nenorint. Naujos istorijos kūrimas tema „Žvakė“. Nagrinėjamos aplinkybės, įvykis (personažo nuotaikos pasikeitimas), veiksmai, žodžiai. Mokiniai grupėse kuria savo etiudus (pvz., „Žvakė ir peliukai“, „Elgeta ir žvakė“). Mokiniai tyrinėja garso (muzikos), kostiumo panaudojimo galimybes savo etiuduose. Integracija su daile. Parengia sprendimų variantus, juos pristato, pagrindžia. Etiudų parodymas panaudojant „pirmąjį kadrą“. Etiudų vertinimas panaudojant „paskutinį kadrą“: jame surašomos konkrečios stipriosios pusės ir palinkėjimai ateičiai.
Užduotys diagnostiniam ir apibendrinamajam vertinimui I pusmečio ir II pusmečio pabaigoje. Grįžtamosios informacijos teikimas 2 pam.		
Spektaklio supratimas, vertinimas. 6–7 pam.		
Stengtis išgyventi ir suprasti vaidinimą, pasidžiaugti tuo,	Apibūdinti bendrą vaidinimo nuotaiką, jų kaitą, susieti su pastebėtomis raiškos detalėmis, jas	<u>Tema. Pvz., „Laiškas spektaklio kūrėjams“.</u> Nufilmuoto spektaklio peržiūra. Atsakymai į klausimus, susijusius su spektaklio nuotaika, raiškos priemonėmis. Grupinis laiško pastraipos rašymas „Šis spektaklis sukėlė.....“.

09 24

kas jame patiko, nebijoti kritikuoti.	įvardyti. Įvertinti personažų poelgius gėrio ir blogio požiūriu, vertinimus pagrįsti. Pastebėti vaidinimo pranašumus ir trūkumus. Juos nurodant remtis asmeniniu patyrimu.	Integracija su lietuvių kalba. Pakartotinė spektaklio peržiūra. Diskusija apie nuotaikų kaitą ir personažų poelgius. Tolesnės laiško pastraipos rašymas. Pasirengimas išvykai į teatrą. Elgesio taisyklės. Išvyka į teatrą, spektaklio žiūrėjimas. Aptariamoms nuotaikoms, siužetas, personažų poelgiai. Kas patiko? Kas ne? Kodėl? Ką jaučiau? Išgyvenau? Laiško pastraipos rašymas „Šiame spektaklyje patiko... nepatiko...“. Atsakymų rašymas. Rašoma aktoriaus ar režisieriaus vardu apie tą spektaklį, kurį mokiniai stebėjo. Laiške pasidžiaugiama teigiamais vertinimais, bandoma atsakyti į kritiką.	
Teatro svarbos socialiniame kultūriniame gyvenime pažinimas. 7–8 pam.			
Stengtis sieti teatrą su švente, įsimintinu įvykiu.	Papasakoti, kaip teatras susijęs su klasės, mokyklos tradicinėmis šventėmis, jas nurodyti. Papasakoti, kokia nuotaika, apranga, elgesys vyrauja vykstant šventėms ir teatro vaidinimams.	Tema „Aš, mano mokykla ir teatras“. Mano pirmasis matytas spektaklis. Papasakoti savo, mamos ar tėvo įspūdžius. Paskaityti teatro kūrėjų prisiminimų. Palyginti: kas juose bendra ir kas skirtinga nuotaikos, aprangos, elgesio, įsimintinumo požiūriu? Apžiūrėti klasės ar būrelio vaidinimų albumą, išsiaiškinti, kas ir ką vaidino. Ekskursija į mokyklos teatro / dramos būrelį. Pažiūrėti ir aptarti filmuotus vaidinimų fragmentus. Rašinėlis „Kalėdos – sielos šventė“. Aprašo, kaip šventės momentai (laukimas, staigmena, nuostaba, kvietimas gėriui, susitaikymui) atsispindi aplinkoje ir kalėdiniuose vaidinimuose. Rašinėlių aptarimas.	
Užduotis apibendrinamajam vertinimui iš spektaklio supratimo ir teatro vaidmens pažinimo. Grįžtamosios informacijos teikimas. 2 pam.			

6 klasė

Mokinių pasiekimai		Temos, veiklos, priemonės.	
Nuostatos	Gebėjimai, žinios ir supratimas	Integraciniai ryšiai	
Teatro raiška ir spektaklio supratimas. Užduotys, skirtos diagnostiniam vertinimui. 1 pam.			
Teatro raiška. Konfliktas dėl abiejų personažų neapgalvoto poelgio. 5–6 pam.			
Nebijoti vaizduoti konfliktus, siekti suprasti jų priežastis. Pripažinti ir savo, ir kito klaidą.	Sukurti keletą situacijų, vaizduojančių, kaip užsimezga, rutuliojasi ir išsprendžia konfliktas. Apibūdinti personažų bruožus, elgesį, kalbą, remiantis jų prototipais gyvenime.	Tema. Pvz., „Draugužiai“. Drama. Sukuriami du personažai, vėliau rutuliojamos, vaidinamos situacijos, į kurias jie patenka dėl to, kad prieš tai neapgalvojo savo elgesio pasekmių, pvz., išeina į mišką ir paklysta, atskleidžiamas konfliktas, atomazga (vaikus išgelbsti malūnsparnis), pabaigos situacijos, parodančios pasekmes personažų elgesyje, požiūryje. Parengiama situacijų schema: užuomazga, konfliktas, atomazga. Pagal ją mokiniai kuria savo variantus, panaudodami patirtį ar žiniasklaidos pranešimus („pabėga iš namų“). Apibūdinami prototipai. Situacijos suvaidinamos, įvertinamos.	
Teatro raiška. Konfliktas dėl personažo ydingo bruožo. 5–6 pam.			

Būti drąsiam, išbandyti naujas raiškos priemonės. Stengtis įžvelgti ydingą elgesį.	Vaidinant naudoti sąlygiškesnes raiškos priemonės. Nusakyti, kokiose situacijose, kokį personažą vaidinant tinka jas naudoti. Panaudoti garsines, vaizdines detales, mizanscenas. Vaizduoti kompiuteriu kuriamais piešiniais.	<u>Tema. Pvz., „Raganos“.</u> Drama. Suvaidinamos konfliktinės situacijos iš pasakų, kuriose veikia raganos („Snieguolė ir septyni nykštukai“, kt.). Išsiaiškinama, kas yra ydingas elgesys, kokiais personažais jis vaizduojamas, kaip jis reiškiasi realiame gyvenime. Pasirinktose situacijose pritaikomos sąlygiškos vaidybos priemonės (menamos muštynės, kt.), tyrinėjama, kaip galima išreikšti konfliktą mizanscenomis, garsinėmis, vaizdinėmis detalėmis. Pasirinkti sprendimai pristatomi, argumentuojami, įvertinami. Viena pamoka skiriama užduotims atlikti kompiuteriu.	
Teatro raiška. Su kitais dalykais integruota vaidybinė situacija. 5– 6 pam.			
Ieškoti, kaip į kuriamose situacijose pritaikyti kitų dalykų žinias, gebėjimus.	Parengti su kitais dalykais integruotų vaidybinių situacijų.	<u>Tema. Pvz., „Stebuklai“.</u> Perskaitomi fragmentai iš Chr. Daxelmuller knygos „Burtininkai, raganos ir magija“. Pasirenkamos situacijos, kuriose vyksta stebuklai, konkretizuojamos aplinkybės, personažų tikslai, veiksmai, žodžiai. Nagrinėjama, kaip stebuklų sukūrimui scenoje galima panaudoti gamtos mokslų žinias. Naudojamas vadovėliais, papildoma medžiaga iš interneto svetainių. Grupėse sukuriamos situacijos, jos surepetuojamos. Situacijos pristatomos, parodomos, įvertinamos naudojant „kadru“, kt. metodus.	
Teatro raiška. Mokymosi refleksija. 5– 6 pam.			
Stengtis įžvelgti, kuo teatro pamokos įdomios, kuo jos išsiskiria iš kitų.	Apibūdinti, kuo skiriasi ir kuo panašus teatro ir kitų dalykų mokymasis.	<u>Tema. Pvz., „Filmas“.</u> Mokiniai kuria įsivaizduojamą filmą: scenarijų, o vėliau demonstruoja jo ištraukas, kadrus: interviu su penktoku apie tai, kaip jis įsivaizdavo teatro pamokas, ko išmoko baigdamas šeštą klasę. Kadrai: kaip vyko mokymasis? Kokie būdai buvo naudojami? Rodomi kūrybingiausi, labiausiai pavykę mokinių darbai. Diskusija panaudojant Forumo teatrą apie teatro pamokų savitumą, įdomumą. Mokiniai išsako įvairias nuomones, bandoma priėti prie bendrų išvadų. Sukuriamas reklaminis kadras apie teatro pamokas.	
Užduotys diagnostiniam ir apibendrinamajam vertinimui I ir II pusm. pabaigoje. Grijtamosios informacijos teikimas. 2 pam.			
Spektaklio supratimas, vertinimas. 6–7 pam.			
Noriai dalytis nuomone, stengtis ją pagrįsti. Pripažinti ir gerbti kito nuomonę.	Nusakyti vaidinimo temą ir pagrindinę mintį, pagrįsti ją konfliktu, atomazga. Apibūdinti personažų charakterius.	<u>Tema. Pvz., „Detektyvai“.</u> Mokiniai peržiūri spektaklį. Iš pradžių jie individualiai interpretuoja spektaklio temą, parašydami rašinėlių „Manau, kad šis vaidinimas yra apie...“. Pasirinkti rašinėliai perskaitomi, aptariami. Toliau mokiniai dirba grupėmis. Jie prisiima detektyvo vaidmenis ir bando tirti spektaklį ieškodami konflikto, jo užuomazgos ir atomazgos, pagrindinės minties, svarbiausio charakterio bruožo. Grupės teiginius ir atitinkamus įrodymus pateikia visai klasei. Taip jie mokosi pripažinti ir gerbti kito nuomonę, argumentuoti savo teiginius.	
Teatro svarbos socialiniame kultūriniame gyvenime pažinimas. 7–8 pam.			
Siekti geriau pažinti gimtąją ir	Apibūdinti, kaip teatro vaidinimai atspindi kultūrinę epochą, kurioje jie	<u>Tema. Pvz., „Nuotraukų albumas“.</u> Mokinių grupės gilinais į pasirinktas 2 teatro kultūras (pvz., senovės graikų ir Keistuolių	

kitas kultūras, jas gerbti.	buvo ar yra kuriami.	teatro), kad geriau suprastų jų skirtumus ir įsimintų. Tam trumpai skaitoma medžiaga ir kuriamas gyvų nuotraukų (skulptūrų) albumas. Kai kada skulptūros nufotografuojamos, pavadinamos. Kiekviena pamoka skiriama vis kitam teatro kultūros aspektui (kostiumams, vaidybai, sceniniams efektams, tematikai ir pan.). Baigiamosiose pamokose apibendrinama, kaip, kokiomis priemonėmis Keistuolių teatras daugiau atspindi mūsų laikų, o senovės graikų teatras – savo laikmečio kultūrą.	
Užduotis apibendrinamajam vertinimui iš spektaklio supratimo ir teatro vaidmens pažinimo. Grįžamosios informacijos teikimas. 2 pam.			